

MEDICINAL AND ECONOMIC CHARACTERISTICS OF THE BLACK ROOT PLANT GROWING ON THE USTYURT PLATEAU

Yuldashova Lobarxon Mominjan qizi

Nukus State Pedagogical Institute named after Ajiniyaz

3rd year biology student

lobarxon2505@icloud.com

Annotation: a biennial or perennial plant, not distinguished by its decorative appeal, is used in folk medicine due to its useful properties. An infusion of black root roots is used as a medicinal plant. The fresh juice of the plant is also used for medicinal purposes. Traditional medicine uses black root to combat stomach bleeding due to ulcers.

Key words: black root, reproduction of black root, chemical composition of black root, use in folk medicine, decorative, pain relief in muscles and joints.

Dorivor qora ildiz dorivor maqsadlarda ishlatiladi. O'simlikning boy kimyoviy tarkibi uni tananing sog'lig'ini yaxshilash uchun ishlatishga imkon beradi. Xalq tabobatida o'simlik qismlaridan qaynatmalar va infuziyalar tayyorlash, mushak-skelet tizimining patologiyalarini davolash va gomeopatiyada etarli retseptlar mavjud. O'simlik tinchlantiruvchi va biriktiruvchi ta'sirga ega. Bronxopulmoner patologiyalarni davolash uchun ishlatiladi. Qora ildizga asoslangan mahsulotlardan tashqi foydalanish allergiya belgilari - qichishish va qizarish bilan kurashishga yordam beradi.

O'simlik bir qator dorivor xususiyatlarga ega. Shunday qilib, o'simlik mushaklar va bo'g'imlarda og'riqni yo'qotish uchun ishlatiladi. Bundan tashqari, o'simlik jarohatlar va kuyishlarni davolashni tezlashtiradigan moddalarga boy. Biroq, o'simlikdan ehtiyotkorlik bilan foydalanish kerak, chunki dozani o'zgartirish va oshirish jiddiy asoratlarni rivojlanishiga olib kelishi mumkin.

An'anaviy tibbiyot oshqozon yarasi tufayli oshqozon qon ketishiga qarshi kurashish uchun qora ildizdan foydalanadi. Bundan tashqari, o'simlik qismlaridan tayyorlangan qaynatma diareya va boshqa oshqozon-ichak kasalliklari bilan

kurashishga yordam beradi. Dorivor o'simlik sifatida qora ildiz ildizlarining infuzioni ishlatiladi.

Infuzionni tayyorlash uchun o'simlikning ezilgan quruq ildizlaridan bir osh qoshiq oling. Aralash idishga quyiladi va bir stakan qaynoq suv quyiladi. Keyin olingan aralash 2 soat davomida infuz qilinadi. Tayyor kompozitsiya filtrlanadi. Ishlatishdan oldin infuzion toza suvda 1:30 nisbatda suyultiriladi. Og'iz orqali, kuniga uch marta, 1 choy qoshiq mahsulotdan oling.

O'simlikning yangi sharbati dorivor maqsadlarda ham ishlatiladi. Tayanch-harakat tizimidagi og'riqlarni va oshqozon kasalliklarini bartaraf etish uchun men kuniga 3 marta suv bilan suyultirilgan 2 tomchi yangi sharbatni olaman.

Dorivor qiymati asosan *Cynoglossum* barglari va ildizlaridan keladi. Ildizpoya butaning faol o'sishi oxirida yig'ib olinadi. Buning uchun o'simlik erdan qazib olinadi, ildizlari yuviladi va quritiladi. Yaxshi gazlangan joylarda, qorong'i joyda ildizlarni quritish kerak. Bir tomoni quriganida, ildizlar aylantiriladi. Xom ashyoni quruq joylarda, qog'oz yoki mato qoplarda saqlang.

Barglar faol gul o'sishi davrida yig'iladi. Bahorda, yosh kurtaklar paydo bo'lishi bilan, barglar to'planadi va salqin va qorong'i joyda tekis qatlamga yotqiziladi. Quritish uchun siz harorati 35 darajadan oshmaydigan quritgichlardan foydalanishingiz mumkin. Quritgandan so'ng, o'tlar quruq mato sumkalariga joylashtiriladi.

Qora ildiz insektitsid sifatida keng qo'llaniladi. O'simlikning kimyoviy tarkibi va uning zaharli xususiyatlari uy bog'lariga tez-tez hujum qiladigan kemiruvchilarga qarshi kurashning tabiiy vositasiga aylandi. O'simlik qismlarining qaynatmasi, shuningdek, hosilni iste'mol qiladigan turli xil turtillar bilan kurashishga yordam beradi.

Qora ildiz barglarining qaynatmasi insektitsid sifatida ishlatiladi. Uni olish uchun o'simlikning 300 g quruq barglari 10 litr suv bilan quyiladi. Olingan aralash yarim soat davomida qaynatiladi va keyin sovutiladi. Olingan aralashmaga bir parcha kir sovun qo'shing. Aralash saytdagi ekinlarni davolash uchun ishlatiladi.

Qora ildizning ikki yillik va yillik vakillari transplantatsiya qilinmaydi. Qoida tariqasida, faqat ko'p yillik o'simliklar tuproqni yangi butalar bilan yoyish yoki boyitish uchun qayta ekiladi. Buning uchun sinoglossum erdan ehtiyotkorlik bilan qazib olinadi. Transplantatsiya paytida buta uchun teshikni oldindan tayyorlash kerak.

O'simlik ildizpoyaga tegmaslikka harakat qilib, ehtiyotkorlik bilan bir joydan ikkinchi joyga ko'chiriladi. Transplantatsiyadan so'ng, hosil sug'oriladi. Oddiy ozuqaviy tarkib bilan qora ildiz tezda yangi joyda ildiz otadi.

Xulosa: Maqolada qora ildizni o'rganish maqsadi va vositalari, uning halq tabobatidagi va ichtisodiyot orni hakida malumotdagi malumot. Qora ildiz o'simligi nokulai sho'rlangan erlarda keng qo'llash hamda Qoraqalpog'iston va Ustyurtning sanoat rayonlarida dorivor o'simligi sifatida etishtirish uchun istiqbolli dorivor o'simliklarning xisoblanadi manzarasi. Qora ildiz eng foydali o'simliklardan biridir. Bu o'simlik dorivor xususiyatlarga ega va manzarali o'simlik sifatida ishlatilishi mumkin. Qora ildizning tibbiyot va qishloq xo'jaligida (dorivor, meliorativ, manzarali, em-xashak va boshqalar) ahamiyatini inobatga olib, uning biologiyasini o'rganish va qishloq xo'jaligida yetishtirish texnikasini ishlab chiqish cho'l fitomelioratsiyasining asosiy samarali yo'nalishlaridan biridir.

Использованная литература

1. А.Б.Ажиев, Г.Ж.Сабирава, Ж.Н.Уснатдинов, Л.М. Юлдашова// GROWING BLACKROOT GREENFLOWER-CYNOGLOSSUM VIRIDIFLORUM PALL.EX. LEHM// International Conference on Advance Research in Humanities, Sciences and Education "Germany CONFERENCE" May10th2023 p.141-144.
<https://conferencea.org>
2. Ajiev A.B. Qoraqalpog'iston va Xorazmning madaniy o'simliklarining yovvoyi ajdodlarining turlarining taksonomik tahlili // Хоразм Маъмун академияси ахборотномаси.- 2020.- № 9 (66).- 12-16 б.
3. А.Хамидов, м.набиев, т.одилов// ЎЗБЕКИСТОН ЎСИМЛИКЛАРИ АНИҚЛАГИЧИ// Тошкент «УЦИТУВЧИ» 1987
4. <https://elki-zelenye.ru/chernokoren>

5. Чернокорень лекарственный – Википедия
6. Axmatovich J. R. In vitro rearing of trichogramma (Hymenoptera: Trichogrammatidae) //European science review. – 2016. – №. 9-10. – С. 11-13.
7. Jumaev R. A. et al. The technology of rearing Braconidae in vitro in biolaboratory //European Science Review. – 2017. – №. 3-4. – С. 3-5.
8. Жумаев Р. А. Массовое размножение трихограммы на яйцах хлопковой совки в условиях биологической лаборатории и ее применение в агробиоценозах //Халқаро илмий-амалий конференция “Ўзбекистон мева-сабзавот маҳсулотларининг устунлиги” мақолалар тўплами. Тошкент. – 2016. – С. 193-196.
9. Жумаев Р. А. Значение представителей семейства BRACONIDAE в регулировании численности совок в агробиоценозах //ЎзМУ Хабарлари. – 2017. – Т. 3. – №. 1.
10. Жумаев Р. А. РАЗМНОЖЕНИЯ ИН ВИТРО BACON NABETOR SAY И BRACON GREENI ASHMEAD //Актуальные проблемы современной науки. – 2017. – №. 3. – С. 215-218.
11. Axmatovich J. R. In Vitro Rearing of Parasitoids (Hymenoptera: Trichogrammatidae and Braconidae) //Texas Journal of Agriculture and Biological Sciences. – 2022. – Т. 4. – С. 33-37.
12. Suleymanov B. A., Jumaev R. A., Abduvosiqova L. A. Lepidoptera Found In Cabbage Agrobiocenosis The Dominant Types Of Representatives Of The Category Are Bioecology //The American Journal of Agriculture and Biomedical Engineering. – 2021. – Т. 3. – №. 06. – С. 125-134.